

Stockholms
stad

Parkleksplan, 2024

Sammanfattning

I stadens budget år 2024 beslutades det att stadsdelsförvaltningarna ska ta fram parkleksplaner med syfte att identifiera behov av upprustning och utveckling avseende parklekarna men också att *beskriva ett eventuellt behov av nya parklekar med förslag på geografisk placering*.

I arbetet med parkleksplanen har konstaterats att parklekar främst förekommer i södra Järva (Erikslund, Soltunet, Spånga by, Rinken, Hinken) och att en ny eventuellt skulle kunna behövas i norra Järva. En separat utredning angående detta pågår. Det är även tydligt att framförallt plaskdammarna är i behov av renoveringsinsatser. I en stadsdel som Järva där badplatser helt saknas är det extra viktigt att plaskdammarna är i gott skick och fungerar. En speciell satsning på plaskdammarna kommer därför behövas men en sådan satsning är svår för stadsdelen att klara på egen hand ekonomiskt. Parkleksbyggnaderna är också i behov av renovering i varierande grad, nya satsningar som Nydal och utgående bygglov för Erikslund gör att förändringar behöver ske i placeringar.

Öppettiderna behöver ses över utifrån de direktiv som parkleksstrategin ger, med fokus på en åldersgrupp som sällan kommer till parklekarna förrän efter skoltid och på helger.

Ambitionen för alla parklekar i Järva är att det finns ett genomgående hållbarhetsfokus. Genom samspel i parklekens aktiviteter finns potential att lära sig bidra till en hållbar social och miljömässig utveckling. Utbudet av kultur, inlärning och hållbarhet ska stärka barnens uppväxt.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	4
1.1 Definition av Parklek i Stockholms stads strategi för parklekar	4
1.2 Parklekarnas uppdrag och mål	4
1.3 Parklekens målgrupp	4
2. Parkleksbeståndet i Järva.....	5
2.1 Parklek Erikslund	6
2.2 Parklek Hinken	7
2.3 Parklek Rinken	8
2.4 Parklek Soltunet	9
2.5 Parklek Spånga by	10
2.6 Parklek under uppbyggnad Nydal	11
3. Befintliga parklekar som är mest prioriterade för satsningar	12
4. Behov av nya parklekar	12
5. Generella utvecklingsmöjligheter för parklekarna i Järva	12
5.1 Hållbarhetsfokus	12
5.2 Utveckla samverkan med civilsamhället	13
6. Den långsiktiga ekonomiska situationen	13
6.1 Stort behov av upprustning av plaskdammar	13
7. Uppföljning	13

1. Bakgrund

Bakgrunden till parkleksplanen är att alla stadsdelsförvaltningar uppdragits att till Fastighetskontoret inkomma med en plan som beskriver beståndet och prioriteringar framöver. Syftet är att i enlighet med Stockholms stads strategi för parklekar få en översikt av stadens befintliga parklekar och kommande behov.

Järva stadsdelsförvaltning har ett brett och varierat utbud av verksamheter för barn och unga i syfte att erbjuda en meningsfull fritid där parklekarna är en betydelsefull del. I enlighet med Stockholms stads strategi för parklekar ger parklekarna i Järva alla barn tillgång till trygga och jämställda mötesplatser.

Järva stadsdelsförvaltning har en utvecklingsplan för parkleksstrategin som togs fram inför 2024 och finns i ett separat dokument, se bilaga 1.

1.1 Definition av Parklek i Stockholms stads strategi för parklekar

En parklek är en bemannad lekplats med attraktiv utemiljö och funktionella lokaler. Parkleken är en öppen verksamhet för stadens barn, samt en mötesplats dit stockholmare i alla åldrar är välkomna.

1.2 Parklekarnas uppdrag och mål

Parklekarna ska enligt Stockholms stads strategi för parklekar möjliggöra en stimulerande fritid. Verksamheten ska vara kostnadsfri och öppen utan krav på föransökan. De ska vara bemannade med personal som skapar trygghet och som möter barn med positiv förväntan och nyfikenhet för behov och önskemål. Verksamhetens fokus är utevistelse, men parkleken bör även ha parkleksbyggnader som möjliggör verksamhet året om och bidrar till att göra verksamheten mer attraktiv.

Genom en tillgänglig och högkvalitativ verksamhet bidrar Stockholms stads parklekar till att ge alla stadens barn en meningsfull fritid och tillgång till trygga mötesplatser.

1.3 Parklekens målgrupp

I parkleken är alla välkomna, den möjliggör möten mellan olika generationer och grupper under trygga former. Den prioriterade målgruppen för parklekarnas verksamhet enligt Stockholms stads strategi för parklekar är dock barn i låg- och mellanstadieåldern som besöker parkleken på sin fritid. Det är särskilt viktigt att nå de barn som inte tar del av någon annan fritidsverksamhet. För att kunna arbeta främjande och nå ut brett till barn i den prioriterade målgruppen är kontakter med vårdnadshavare en viktig del. Utifrån detta perspektiv är även familjer/vårdnadshavare en viktig målgrupp för parklekarna. Parklekspersonalens huvudsakliga fokus ska dock ligga på barn som besöker parkleken, utan en vuxen.

2. Parkleksbeståndet i Järva

I Järva stadsdelsförvaltning finns för närvarande fem parklekar. Det pågår ett arbete med att flytta parkleken Erikslund till Nydalsparken

1. Parklek Erikslund
2. Parklek Spånga by
3. Parklek Rinken
4. Parklek Hinken
5. Parklek Soltunet

Alla parklekar har varierat utbud, både av möjlighet till lek och plaskdamm. Det finns en koncentration av parklekar i den södra delen av stadsdelsområdet medan det saknas parklekar i norra Järva vilket framgår av kartbilden ovan.

2.1 Parklek Erikslund

Område

Parkleken Erikslund är en stor och varierad park med lek- och idrottsytor. Parken ligger i ett naturmarksområde på 2,3 ha invid Hjulstastråket och är en av stadsdelens mest välbesökta parker. I omgivningen finns bostäder, skolor och förskolor. Platsen är omgiven av stora träd som ger en lummighet vilket lockar till sig fåglar och ekorrar i en park väl skyddad från biltrafik. Lekytorna är fint utformade.

Verksamhet

Det pågår ett arbete med att flytta parkleksverksamheten i Erikslund till Nydal. Parkleken har öppet vardagar och utrustning lånas ut. Det anordnas väffelstuga, grillning, lekdagar och ibland kulturevenemang som teater. Parkleken med aktiviteter är värdefull för området och bidrar till en viktig samlingsplats. Parkleken är bemannad under hela dagen, men framöver kan tider komma att ses över i syfte att följa behovet för målgruppen.

Byggnad

Parkleksbyggnaden är sedan en brand 2011 inrymd i en paviljong med ett tidsbegränsat bygglov utan möjlighet till förlängning.

Utrustning

Lekparken erbjuder variation som bollek, landbandy, bordtennisbord och fotbollsplan med konstgräs, samt en basketplan i asfalt. En specialbyggd springsarg med tågtema finns runt en sandyta. I övrigt finns lekhus, rutschkanor, gungor, lekytor med studsmattor, gungbräda och cykelkarusell, balanslek på fallskyddgummi samt klättertorn. Här finns en trädgårdsdel där boende kan låna en odlingslåda. Trädäck med sittplatser och grillplats med bänkar och bord finns. För vattenlek finns en stensatt dammslinga med asfaltsbotten (dock ur funktion) samt en avlång plaskdamm som nyligen renoverats och försetts med ett nytt pumphus.

Trygghet: belysning med parkstolpar och strålkastarmaster finns.

Tillgänglighet: plana ytor kring parkleken, handikapptolett och ramp upp till parkleksbyggnaden finns. Flera lekytor har slät beläggning. Kuperad naturmark innebär dock en del trappor och lutning. Plaskdammen har en nedgång med handledare.

Utveckling framöver: Lekutrustningen är sliten och behöver renoveras. Likaså har vattenleken behov av renovering. Det finns planer på att åtgärda detta inom en treårsperiod.

2.2 Parklek Hinken

Område: Parkleken ligger i Hinderstorpsparken i nordöstra Rinkeby. Parken ligger i direkt anslutning till en bollplan och omges av bostadsområden. Asfalterade gångvägar leder från Rinkeby Allé genom Hinderstorpsparken och vidare ut på Järvafältet, under E18. Hösten 2018 öppnades ett utomhusgym i norra delen av parken. Hinken är en grön oas som erbjuder olika typer av lek, bollspel, pulkaåkning, evenemang och vattenlek. Norra delen ingår i habitatnätverk för groddjur (2007).

vilket ger god överblick men parken kan upplevas som lite ödslig. Buskar och flera stora träd ramar in de olika lekytorna. I och med ny koppling från Rinkeby allé över till Ursvik kan besöksstrycket komma att öka.

Hinken är stor med många öppna ytor,

Verksamhet: består av att lekplatsen är bemannad. Parkleken är bemannad under hela dagen, men framöver kan tider komma att ses över i syfte att följa behovet för målgruppen.

Byggnad: byggnad saknas. I nuläget finns en container (används som förråd) i parkleken.

Utrustning: Hinken har flera olika typer av lekytor. Det finns en konstgräsplan för bollek, gungställningar och en kompisgunga. Centralt i lekparken finns en plaskdamm och en gummi-asfaltyta med låga modellerade kullar och konstgjorda stubbar. I den västra delen finns basketkorgar och en sandyta med ett stort klätternät för äldre barn. Lekparken har en avskild, inhägnad sandyta med klätterställning och lekutrustning för de yngsta. I lekparken finns också en linbana och en dansbana/scen, samt skogspartier med några permanenta kojor.

Trygghet: för att ta sig till och från bostadsområden väster om parken behöver gångtunnlar passeras. Parken är belyst och har kompletterats med flera nya stolpar vid parkleken. Överblicken över parken är mestadels god, men buskar längs med kanter och gångvägar kan upplevas otryggt kvällstid och drar också till sig skräp.

Tillgänglighet: trappor i parken är utrustade med ledstång och barnvagnsramp, men ojämna underlag i form av smågatsten finns.

Utveckling framöver: Utrustningen är sliten och parken har ett renoveringsbehov.

Hinderstorpsparken med parkleken Hinken har blivit antagen som ett *grönare Stockholm projekt* och kommer därför genomgå en större upprustning de kommande åren.

Projektansökan avser en parkupprustning med fokus på att skapa mer grönytor i parkleken, utreda möjligheterna för en ny parkleksbyggnad och bättre koppla ihop parken med Järvafältet. Projektet ämnar också se över parklekens plaskdamm och möjligheten att omgestalta denna till en vattenlek.

2.3 Parklek Rinken

Område: Parkleken ligger i en park med flera områden i olika nivåer. Parkleken är omgärdad av staket, planteringar samt berghällar och naturmark i söder. Väster om parkleken sluttar parken nedåt och kopplas samman med Spångadalen via en tunnel under Rinkebysvägen. Parken omgärdas av bostadshus i söder och naturmark åt norr. Runt parken finns gångstråk som löper från Rinkebys centrala delar och ut mot Spångadalen. Parken ramas in av många uppväxta träd samt en del sparad naturmark.

Rinken är en välbesökt park med många kvaliteter för olika målgrupper och fyller en viktig funktion som trygg mötesplats i en välvårdad park med hög standard på lekplats och lekutrustning.

Verksamhet: Rinken har öppet 7 dagar i veckan. Parkleken är bemannad under hela dagen, men framöver kan tider komma att ses över i syfte att följa behovet för målgruppen.

Byggnad: huset är slitet och i behov av renovering.

Utrustning: parkleken är en grön oas, varierad och innehållsrik i kuperad terräng och naturmiljö som också erbjuder vattenlek, bollspel och bollek. Lekplatsen har flera lekredskap, stor- och liten rutschkana, gungor, gungställningar och målad asfalt. Det finns en linbana för de större barnen. Det finns också en plaskdamm, en dusch och en grillplats.

Trygghet: belyst och bemannad parklek stor del av dagen.

Tillgänglighet: naturligt kuperad terräng skapar lutningar mellan olika delar av parken. Handledare saknas mellan nivåerna. Stora delar av parken är asfalterade och tillgängliga, men det finns också naturmark som inte är tillgänglig.

Utveckling framöver: parkleksbyggnaden är i behov av renovering. Lekutrustningen är sliten och förvaltningen planerar därför att genomföra en större parkupprustning under 2024. Dialog och programarbete är färdigställt och anläggningen påbörjas under hösten 2024. Parken är populär och har därför ett högt slitage vilket kräver återkommande underhåll av exempelvis bänkar och basketplan. I renoveringsplanerna ingår inte plaskdammen.

2.4 Parklek Soltunet

Område: Soltunets parklek ligger mellan Spångahallen och villor i Solhem, ca 750 meter från Spånga station. Parken som delvis ramar in av en gårdesgård är plan och innehåller lekredskap och plaskdamm, främst riktad till yngre barn. Spånga gymnasiums hägnader med djur ligger i direkt anslutning till parken. De stora träden runt lekplatsen ger en tydlig inramning och rumslighet.

Verksamhet: parkleken har säsongsoppet och öppnar den 17/6 och stänger den 16/8, öppettiderna är kl. 11.00–17.00 på vardagar. Framöver kan tider komma att ses över i syfte att följa behovet för målgruppen.

Soltunet är en stor tillgång i Spånga, särskilt på sommaren då plaskdammen är öppen och gräsmattor ger plats för picknick och lek.

Byggnad: byggnad saknas. Öppna förskolan har ett förråd och sommartid finns en enkel caféverksamhet.

Utrustning:

Det finns en yta med lek för de yngsta och däremellan finns aktivitetslek med gungor och öppna ytor. Gräsklädda små kullar och slänter löper mellan ytor och gångar. Det finns lekbuskage med balansredskap. Många olika gångar i både grus och asfalt och lekytor med grus. Lekutrustningen är varierad, delvis med djurtema som elefantrutschkana, gungdjur och solskydd i form av en fjäril. Plaskdamm finns.

Trygghet: parkleken omgärdas av stängsel och grindar, men trafiken på Solhemsvägen kan vara störande. God belysning med master, men buskage mot skolan kan upplevas som otrygga. Lekparkens öppna struktur ger god överblick.

Tillgänglighet: tillgänglighetsanpassad lekyta skapar möjlighet till pedagogisk lek med sand och vatten, gunglek och även balans- och rollekar på plana ytor. Inga speciellt tillgängliga lekredskap, men månggunga och studsmatta kan användas av många med funktionsvariationer. Ledstång ner i plaskdammen saknas.

Utveckling framöver: grönytorerna i parkleken är slitna och lekredskapen med, det skulle behövas mer möjlighet till skugga vid småbarnsleken. Plaskdammen är renoverad och har ett relativt nytt pumphus.

2.5 Parklek Spånga by

Område:

Spånga by är en parklek i ett område med stort historiskt värde, Spånga kyrka från 1100-talet och Spånga by känt sedan 1312. En stadsdelsövergripande mötesplats med höga rekreativa värden för alla åldersgrupper i en bevarad och lärorik kulturmiljö med bevarade byggnader i gårdsmiljö.

Verksamhet: Spånga by är en bemannad parklek och caféverksamhet. För närvarande öppettider är parkleken bemannad under hela dagen, men framöver kan tider komma att ses över i syfte att följa behovet för målgruppen.

Byggnad: Ett flertal byggnader från den gamla gårdsmiljön används bland annat som parklek. Någon av byggnaderna kan komma att anpassas för fritidsbibliotek.

Utrustning:

Här finns bl.a. äventyrslek, plaskdamm, bangolf, småskalig odling och möjlighet till boll- och racketsport. Det finns ytor med gummi-asfalt och en större gungställning, kompisgunga, en liten asfalterad landbandyplan och småbarnslek. Den nedre nivån är asfalterad med en centralt belägen plaskdamm och en scen i betong. Det finns en basketkorg, lekskulpturerna ”Blå mussla” och ”Röd mussla” av Axell Nordell, picknickbord, grill, minigolfbana och nya pingisbord finns utsatta. I anslutning har minitennisbanor anlagts.

Trygghet: väl upplyst och med i huvudsak god överblick. Överblickbarheten är sämre på baksidan av gårdens olika hus. Många insatser har genomförts för platsaktivering.

Tillgänglighet: parkleken är tillgänglighetsanpassad för personer med nedsatt syn och rörlighetsbegränsning. Lekdelen har trappor och ramp mellan olika nivåer som skulle kunna kompletteras med handledare. Stora delar av parken har hårda och plana ytor.

Utveckling framöver: plaskdammen kommer behöva renoveras, men i övrigt bedöms Spånga bys miljö vara i relativt gott skick.

2.6 Parklek under uppbyggnad Nydal

Område

Nydal ligger centralt i Tensta och platsen har en nyrenoverad plaskdamm, samt lekplats och öppna ytor i nära anslutning.

Verksamhet

Nydals parklek är ännu inte igång och renoveringar av det tilltänkta huset krävs innan en verksamhet kan starta. På sikt kommer parklek i Nydal att ersätta, helt eller delvis, parkleken i Erikslund.

Byggnad

I Nydalsparken ligger ett äldre hus som använts som föreningshus en längre tid. Det kommer att renoveras och anpassas till att bli en parkleksbyggnad.

Utrustning

Lekplatsutrustningen är varierad och utrymme finns att komplettera med ytterligare funktioner. Det finns volträcke, tre vippgungor, studsatta, tre gungställningar, snurrkopp, vidbyggd rutschbana, sandlåda, lekstolpe, karusell, klätterställning och klätternät.

Trygghet: belysning kring byggnaden kommer att vara viktig liksom att trafikkontorets problem med den offentliga toaletten löses.

Tillgänglighet: i samband med renovering av byggnaden kommer den att tillgänglighetsanpassas.

Utveckling framöver: lekplatsen samt plaskdammen renoverades av trafikkontoret 2018-2019. I området finns även utrymmen för spontanidrott.

3. Befintliga parklekar som är mest prioriterade för satsningar

Som beskrivits ovan är det parklekarna Hinken och Rinken som större planerade upprustningar framför sig. Närmast på tur är parkleken Rinken där planering är klar och arbetet beräknas påbörjas under hösten 2024. Hinken kommer vara föremål för en större upprustning de kommande åren tack vare beviljande till ett *grönare Stockholm projekt*. Därutöver är flytten av Erikslund till Nydal en planerad förändring som behöver prioriteras.

Hinken och Rinken samarbetar med flera aktörer för att bygga ett långsiktigt och intressant utbud av aktiviteter. Kultursekreterare vid förvaltningen har en central samordnarroll i det arbetet. Planen är att Hinken fortsätter vara en bemannad lekplats, utan en parkleksbyggnad. Samverkan med skola, föreningsliv med flera skulle varit enklare att realisera om det fanns en byggnad, men det är i dagsläget inte planerat. Att renovera huset i Rinken kan dock bli aktuellt de närmaste åren. Det handlar exempelvis om att ta bort direktverkande el och se över möjligheten till att kunna använda solpaneler. Att få en scen skulle också höja attraktionskraften.

4. Behov av nya parklekar

Järva stadsdelsnämnd har gett förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för och placeringen av en ny parklek i norra Järva. För närvarande saknas parklekar i den norra stadsdelsförvaltningen. Stadsdelsförvaltningen kommer behöva utökad budget för att det ska vara möjligt att etablera en ny parklek i stadsdelsområdet. Vid en eventuell etablering av ny parklek i norra Järva kan öppettider behöva ses över för att få ihop verksamheten ekonomiskt.

Behovet av parklekar i Järva är större än i andra delar av staden med tanke på det kompensatoriska uppdraget en parklek har. Behovet av att bidra till en meningsfull fritid för barn i Järva är större än i andra mer resursstarka områden. I stadsdelsförvaltningen finns en högre andel barn än i övriga staden som växer upp i en utmanande socioekonomisk situation och inte tar del av ledarledd fritidsverksamhet inom föreningslivet. Att nå barn i den här prioriterade målgruppen och vårda goda kontakter med vårdnadshavare kan vara en främjande insats som bidrar till goda uppväxtvillkor, i enlighet med ett av målområdena i Fokus Järva.

5. Generella utvecklingsmöjligheter för parklekarna i Järva

5.1 Hållbarhetsfokus

Ambitionen för alla parklekar i Järva är att det finns ett genomgående hållbarhetsfokus. En del är energiförbrukning (isolering väggar och tak) solceller på taken och smarta lösningar för uppvärmning och vatten. En annan är bra system för återvinning, kompostering och kunna visa på fungerande kretslopp genom att bedriva viss odling i parken. Utifrån dessa grundförutsättningar kan pedagogiken i lek och lärande med barnen integreras med aktiviteter kopplat till hållbarhet vilket kan ge barnen kunskap i frågan och skapa en positiv framtidstro. Genom samspel i parklekens aktiviteter finns potential att lära sig bidra till en hållbar social och miljömässig utveckling.

5.2 Utveckla samverkan med civilsamhället

I en stadsdel som Järva med rikt föreningsliv är det fördelaktigt att i parklekarnas aktiviteter engagera och integrera föreningslivet på ett strategiskt vis. Det kan handla om att genom föreningars nätverk nå vissa målgrupper. Periodvis skulle föreningar kunna bemanna parklekar. Föreningar kan också genomföra nischade aktiviteter, som exempelvis vattenlek i plaskdamm med syfte att främja vattenvana.

6. Den långsiktiga ekonomiska situationen

Järva stadsdelsnämnd har en utbyggd parkleksverksamhet som uppfyller den nya parkleksstrategins mål och intentioner. I jämförelse med andra stadsdelar har Järva många parklekar. Det är som tidigare nämnts en viktig prioritering för en stadsdel som Järva, men utan att budgettilldelningen utökas kommer det vara svårt att satsa på ytterligare parklekar. För att utveckla befintliga parklekar och genomföra eventuella nyetableringar behövs ett tillskott till budgetramen. Dessutom krävs löpande underhåll av lekutrustning då lekparkerna är välbesökta och slitage uppstår. Stadsdelsförvaltningen menar att upprustning och löpande underhåll av parklekarna och lekparken generellt är en så pass kostnadsdrivande verksamhet att en finansieringsmodell med en särskild lekpark/parkleksbudget vore önskvärt. Förvaltningen är därmed positiv till att stadsledningskontoret har ett uppdrag att i samverkan utreda en långsiktig modell för driftbudgeten.

6.1 Behov av upprustning av plaskdammar

För samtliga befintliga parklekar finns ett behov av upprustning av plaskdammar. Alla plaskdammar har i olika grad behov att renoveras. Upprustning av plaskdammar är en stor kostnad för stadsdelen som inte kommer kunna hanteras utan extra finansiering. Plaskdammarna är dessutom av speciell vikt för parklekarna och parkerna generellt just i Järva, eftersom de erbjuder svalka och återhämtning i ett område med avsaknad av naturliga vattenhål. Stadsdelen har dessutom en befolkning som kan ha begränsade resurser att ta sig till andra områden med närhet till vatten. Därtill, fyller plaskdammarna en funktion för att ge barnen vattenvana och förberedelser till att lära sig simma, vilket inte är självklart för alla familjer i Järva.

7. Uppföljning

Järva stadsdelsförvaltning delar Parkleksstrategins ambition om uppföljning som en viktig del i utvecklingsarbetet. Det är därför positivt att Kulturnämnden enligt strategin ansvarar för att, i samverkan med stadsdelsnämnderna, ta fram metoder och former för stadsdelsnämndernas uppföljning av parkleksverksamheten. Områden som bör följas upp på ett likvärdigt sätt över staden är:

- Antal besök av barn på parklekarna, uppdelat på kön.
- Antal ledarledda aktiviteter för den prioriterade målgruppen.
- Årsanställd parklekspersonal, samt andel av personal med relevant utbildning.
- Den prioriterade målgruppens attityder och upplevelse av parklekarna